

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою
«Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»
(назва освітньої програми)

на тему:
«Особливості обліку, аналізу і аудиту в будівництві на прикладі ТОВ
«Чорноморськ Буд Груп»
(назва теми)

Виконавець:

Студентки ФМОІТ

Туник Юлії Віталіївни

(Прізвище, і'мя, по-батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

д.е.н., професор

(науковий ступінь, вчене звання)

Лоханова Наталія Олексіївна

(Прізвище, і'мя, по-батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми роботи. Будівельні компанії займають важливе місце в економіці будь-якої країни і, особливо, в Україні, яка як в довоєнний період, так і зараз потребує реалізації багатьох будівельних проєктів.

Тим більше в післявоєнний період відновлення економіки, будівництво буде отримувати подальший розвиток.

У свою чергу досягнення стабільного розвитку будівельних компаній вимагає побудови якісної системи бухгалтерського обліку, аналізу, контролю, аудиту, а, отже, тема дослідження, обрана в кваліфікаційній роботі є актуальною.

Будівництво є складною галуззю, яка має цілу специфічних рис. Це, зокрема, стосується і особливостей визнання доходів і витрат з урахуванням етапів виконання будівельно-монтажних робіт, і специфіки обліку будівельних матеріалів, які є надзвичайно різноманітними і вимагають часто застосування різних методів оцінки з урахуванням їх характеру та таке інше.

Об'єктом дослідження в роботі обрані облік, аналіз і аудит в будівництві на прикладі ТОВ «Чорноморськ Буд Груп».

Предметом дослідження є теоретичні і практичні аспекти обліку, аналізу і аудиту в будівництві в умовах застосування Національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку в ТОВ «Чорноморськ Буд Груп».

Мета дослідження полягає в тому, щоб дослідити особливості обліку, аналізу і аудиту в будівництві на прикладі будівельної компанії ТОВ «Чорноморськ Буд Груп».

Завдання дослідження охоплюють наступне:

- ознайомитися з основами організації бухгалтерського обліку у будівництві;
- розглянути порядок документального оформлення операцій у будівництві;
- освітити особливості бухгалтерського обліку операцій в будівництві, що пов'язано зі специфікою виконання будівельних робіт;
- дослідити загальну економічну характеристику будівельної компанії ТОВ «Чорноморськ Буд Груп»;
- виконати аналіз фінансового стану показників ТОВ «Чорноморськ Буд Груп»;
- критично проаналізувати особливості обліку операцій у ТОВ «Чорноморськ Буд Груп»;
- описати завдання і джерела аудиту операцій у будівництві;
- розглянути методику аудиторської перевірки операцій у будівництві на підприємстві;
- надати рекомендації з поліпшення обліку і аудиту операцій у будівництві за даними фінансової звітності ТОВ «Чорноморськ Буд Груп» та інші.

Методами дослідження в роботі є методи теоретичного напрямку, а саме: синтез, аналіз, системний підхід, узагальнення, дедукція, індукція тощо і методи емпіричного характеру: обстеження, критичний огляд практики, опис діючої системи обліку і контролю на підприємстві ТОВ «Чорноморськ Буд Груп» та інші.

Інформаційну базу дослідження складають Закони України, Національні П(С)БО, інструктивні і методичні матеріали з питань обліку і контролю в будівництві, спеціальна економічна література з обліку, аудиту, аналізу, оподаткування, контролю в будівній галузі, дані інформаційно-аналітичної платформи YouControl, практичний матеріал (фінансова звітність, реєстри обліку, первинні документи, облікова політика тощо) базового підприємства ТОВ «Чорноморськ Буд Груп» та інше.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (30 найменувань). Основний текст роботи викладено на 70 сторінках. Робота містить 7 додатків, 10 таблиць та 4 рисунки.

Апробація результатів дослідження. При виконанні кваліфікаційної роботи були підготовлені тези на студентську конференцію ФМОІТ в ОНЕУ і захищена індивідуальна робота з обліку операцій у будівництві до дисципліни «Методика наукових досліджень».

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретичні аспекти обліку у будівництві»* досліджені особливості організації обліку в будівельних компаніях, порядок документального оформлення і особливості бухгалтерського обліку операцій у будівництві.

У другому розділі *«Діюча практика обліку і аналіз операцій у будівництві у ТОВ «Чорноморськ Буд Груп»* проаналізовані загальна характеристика підприємства, розглянуті особливості обліку операцій у будівельних компаніях, проведено аналіз структури і динаміки майна, а також рентабельності за даними звітності підприємства.

У третьому розділі *«Аудит операцій у будівництві підприємстві у ТОВ «Чорноморськ Буд Груп»* розглянуті завдання та джерела аудиту у будівництві, дана оцінка системи внутрішнього контролю, розглянуто методику перевірки будівельних контрактів тощо.

ВИСНОВКИ

На підставі проведеного дослідження теоретичних і практичних аспектів обліку, аналізу і аудиту в будівництві було встановлено, що:

1. Базою дослідження в роботі обрано ТОВ «Чорноморськ Буд Груп, основним видом діяльності якого є 41.20 Будівництво житлових і нежитлових будівель.

За даними інформаційно-аналітичної платформи YouControl ТОВ «Чорноморськ Буд Груп» займає 1376 місце на ринку будівництва в Україні і 1153 місце на субринку, частка ринку, яку займає компанії складає 0,01%.

Не зважаючи на військовий стан, оголошений в Україні, компанія активно розвивається в 2022-2023 роках.

При тому в 2023 році фінансовий стан Товариства і його фінансові результати поліпшилися.

2. Для ведення бухгалтерського обліку Товариством розроблена облікова політика, що затверджена Наказом директора від 05.06.2023 року «Про облікову політику Товариства з обмеженою відповідальністю «ЧОРНОМОРСЬК БУД ГРУП» (Додаток Д).

Товариство для ведення обліку і складання фінансової звітності застосовує Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку.

Ведення бухгалтерського обліку і контролю покладається на бухгалтерію підприємства, яку очолює головний бухгалтер.

Для ведення обліку застосовується журнально-ордерна система обліку з використанням комп'ютерної програми ВАФ:КУП.

Облікові реєстри зберігаються в електронному вигляді, і при необхідності на вимогу контролюючих органів роздруковуються на паперових носіях. Ряд реєстрів складається в форматі EXCEL (Додатки Е, Ж, З).

Для ведення обліку застосовуються уніфіковані форми первинної облікової документації.

Бухгалтерією розроблено робочий План рахунків, створена додаткова система субрахунків і реєстрів аналітичного обліку.

Для обліку витрат Товариством використовується 9-й клас рахунків.

Фінансова звітність складається у форматі Фінансової звітності суб'єкта малого підприємництва за формою №1-м, 2-м.

3. Товариство налагодило облік витрат з використанням рахунків 23 «Виробництво», 91 «Загальновиробничі витрати», 92 «Адміністративні витрати», 949 «Інші витрати операційної діяльності».

У складі витрат діяльності враховуються матеріальні витрати, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, амортизація основних засобів, інші витрати.

Матеріальні витрати стосуються витрачання виробничих запасів при виконанні договорів будівництва.

Оплата праці працівникам Товариства здійснюється відповідно до штатного розкладу та на підставі Табелю обліку робочого часу. Тобто Товариством використовується почасова форма оплати праці.

Відрахування єдиного соціального внеску від суми нарахованої заробітної плати здійснюється за ставками, встановленими діючим законодавством. Основною ставкою в даний час є 22%.

З витратами на оплату праці співробітників Товариства тісно пов'язані витрати на створення забезпечень наступних витрат та платежів.

Товариством передбачено створення забезпечення наступних витрат на виплати відпусток працівникам (резерв відпусток), яке формується щомісячно, виходячи з фонду оплати праці і розрахункового коефіцієнта.

Для працівників, для яких встановлені пільгові ставки єдиного соціального внеску (працюючих осіб з інвалідністю 8,41%), розраховується окремий коефіцієнт резервування відпусток та створюється окремий резерв відпусток.

Додаткове пенсійне забезпечення, забезпечення на виконання гарантійних зобов'язань, реструктуризацію, виконання зобов'язань при припиненні діяльності, виконання зобов'язань щодо обтяжливих контрактів в Товаристві не створюються відповідно до п.9.5 Облікової політики.

Слід звернути увагу, що той факт, що Товариство не створює відповідні забезпечення на практиці через відсутність необхідності в них на даний момент часу, не дає підстави для того, щоб в обліковій політиці Товариства зафіксувати норму не створення відповідних видів забезпечень (п.9.5), оскільки за певних умов необхідність в створенні забезпечень на випадок обтяжливих контрактів, реструктуризації тощо може виникнути в майбутньому.

Формулювання п.9.5 в наявній редакції протирічить вимогам НП(С)БО 11 «Зобов'язання», яким регламентовано склад забезпечень, що мають створюватися підприємствами.

Отже, на наш погляд, Товариству необхідно внести уточнення в облікову політику і передбачити можливість створення і інших видів забезпечень наступних витрат і платежів, крім резерву відпусток, для приведення облікової політики у відповідність до вимог НП(С)БО 11 «Зобов'язання» і 16 «Витрати».

Амортизація основних засобів нараховується за прямолінійним методом. Ліквідаційна вартість прирівнена до нуля.

Нарахування амортизації здійснюється з урахуванням мінімально допустимих строків корисного використання, що встановлені ст.138 Податкового кодексу України.

4. Основним доходом Товариства є дохід від виконання послуг (виконання робіт).

Доходи від виконання послуг (виконання робіт) визнаються з урахуванням ступеня завершеності робіт на дату балансу, якщо кінцевий фінансовий результат цього договору може бути достовірно оцінений.

Оцінка ступеня завершеності операцій з надання послуг чи виконання робіт здійснюється шляхом вивчення виконаної роботи.

Дохід визнається відразу після завершення робіт, виконання яких підтверджується актом виконаних робіт.

Дохід від реалізації робіт, послуг визнається щомісячно протягом року та відображається за кредитом рахунку 70 «Доходи від реалізації» за договірними цінами з ПДВ. Далі за дебетом рахунку 70 здійснюється зменшення доходу на суму нарахованого податкового зобов'язання з ПДВ і

списання чистого доходу від надання послуг (виконання робіт) на фінансовий результат звітного періоду.

Специфікою основних доходів Товариства є те, що до них входять доходи від цільового фінансування, яке може надаватися на різні цілі і під різні умови.

Доходи від цільового фінансування, які Товариство отримує для компенсації попередньо здійснених витрат, визнаються доходом одночасно з визнанням дебіторської заборгованості відповідно до п.19 НП(С)БО 15.

Доходи від фінансування для надання підтримки підприємству без встановлених умов їх витрачання (не цільове фінансування) на виконання в майбутньому певних заходів визнаються доходом одночасно з визнанням дебіторської заборгованості відповідно до п.19 НП(С)БО 15.

Крім основних доходів, безпосередньо пов'язаних з будівельною діяльністю Товариства, воно також отримує інші операційні доходи, фінансові доходи та інші доходи.

Доходи і витрати будівельного підприємства включаються до Звіту про фінансові результати в належному звітному періоді на підставі даних активно-пасивного рахунку 79 «Фінансові результати».

5. За результатами аналізу було встановлено, що основну частку в активах станом на кінець 2023 року становили запаси – 67,4%, в 2022 році їх частка складала 94,37%. Таким чином частка запасів в 2023 році порівняно з попереднім роком зменшилась на 26,97%.

На другому місці за часткою в структурі активів Товариства основні засоби за балансовою вартістю. Частка основних засобів в структурі активів станом на 31 грудня 2023 року становила 27,37%, в 2022 році – 5,63%. Тобто частка основних засобів у структурі активів у звітному році порівняно з попереднім роком збільшилась на 21,74%.

Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом станом на 31 грудня 2023 року становила 3,24%, тоді як станом на кінець 2022 року відповідна стаття балансу була відсутня.

Грошові кошти та їх еквіваленти в 2023 році становили на кінець року 1051,2 тис. грн. або 1,99%. Збільшення грошових коштів та їх еквівалентів станом на 31 грудня 2023 року порівняно з кінцем 2022 року становило 1050,9 тис. грн. або 1,99%.

6. За результатами аналізу структури пасивів балансу Товариства було з'ясовано, що найбільшу частку в джерелах формування активів займають «Інші поточні зобов'язання».

Частка інших поточних зобов'язань станом на 31 грудня 2023 року становила 52,08%, тоді як станом на 31 грудня 2022 року вона складала 69,97%. Таким чином на кінець 2023 року порівняно з кінцем 2022 року відбулося зменшення частки інших поточних зобов'язань у структурі пасивів на 17,89%.

Другою за суттєвістю статтею пасивів балансу Товариства є «Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги», яка станом на 31

грудня 2023 року становила 11948 тис. грн. або 22,62%, а станом на 31 грудня 2022 року - 10420,5 тис. грн. або 27,40%.

7. У 2021-2022 роках діяльність Товариства була збитковою, а в 2023 році тенденція частково змінилася на краще – підприємство отримало чистий прибуток в сумі 130 тис. грн. і показники рентабельності поліпшилися.

Так, рентабельність діяльності Товариства в 2023 році за чистим прибутком склала 0,5%, що на 13,6% більше, ніж в 2022 році.

Рентабельність активів у 2023 році становила 0,2%, що на 5,7% більше, ніж в попередньому 2022 році.

Рентабельність оборотних активів у 2023 році склала 0,3%, що на 6,1% більше, ніж в 2022 році.

Рентабельність витрат Товариства за показником прибутку від операційної діяльності в 2023 році склала 48,6%, що на 25,8% більше, ніж в 2022 році.

8. У процесі проведеного аналізу було визначено, що чистий дохід від реалізації будівельної продукції, робіт, послуг Товариства в 2023 році склав 27208,6 тис. грн., в 2022 році – 15976,9 тис. грн.

Таким чином чистий дохід від реалізації будівельної продукції, робіт, послуг Товариства в 2023 році порівняно з 2022 роком збільшився на 11232 тис. грн., або 70,3%. Аналогічно змінилася загальна сума доходів Товариства, оскільки у 2022-2023 роках не було інших операційних і інших звичайних доходів.

Собівартість реалізованої будівельної продукції, робіт, послуг в 2023 році становила 18304,9 тис. грн., в 2022 році за даними показників Фінансової звітності малого підприємства 2023 року – 18304,9 тис. грн., тобто собівартість реалізованої продукції за цими даними не змінилася жодним чином.

Між тим, за даними показників Фінансової звітності малого підприємства, яка була здана в 2022 році, собівартість реалізованої будівельної продукції, робіт, послуг становила 13009,1 тис. грн.

Тобто дані фінансової звітності 2023 року в частині порівняльної інформації за 2022 рік і фінансової звітності 2022 року не співпадають між собою за статтю собівартості реалізації на 5295,8 тис. грн.

Причини невідповідності показників у фінансовій звітності 2022 і 2023 року не розкриті.

Між тим, така ситуація свідчить про неналежний контроль за формуванням показників фінансової звітності відносно статті «Собівартість реалізованої продукції, робіт, послуг».

9. Інші витрати діяльності Товариства в 2023 році склали 8745,2 тис. грн., в 2022 році - 5056,5 тис. грн., тобто вони збільшилися в звітному році порівняно з попереднім роком на 3689 тис. грн. або на 72,95%.

Загальна сума витрат діяльності Товариства в 2023 році склала 27050,1 тис. грн., в 2022 році - 23361,4 тис. грн. Таким чином в 2023 році загальні витрати зросли на 3689 тис. грн. або на 15,79%.

Фінансовий результат до оподаткування Товариства в 2023 році склав 158,5 тис. грн. (прибуток), в 2022 році – 7384,5 тис. грн. (збиток).

Отже, фінансовий результат до оподаткування в звітному 2023 році збільшився на 7543 тис. грн. або на 102,15%.

Податок на прибуток в 2023 році становив 28,5 тис. грн., тоді як в 2022 році податок на прибуток не сплачувався зовсім внаслідок збитковості діяльності.

Чистий прибуток Товариства в 2023 році склав 130 тис. грн., а чистий збиток в 2022 році - 7384,5 тис. грн.

10. Відповідно при виконанні кваліфікаційної роботи нами було рекомендовано бухгалтерії Товариства:

1) зробити внутрішню перевірку формування витрат діяльності Товариства у 2022-2023 роках;

2) підготувати довідку бухгалтерії з поясненням причин і розшифровкою сум невідповідності показників собівартості реалізованої продукції, робіт, послуг у Фінансовій звітності малого підприємства за 2022 і 2023 роки;

3) у випадку встановлення помилок – здати уточнені фінансові звіти за належний звітний період, оцінивши вплив на показники оподаткування;

4) налагодити постійний контроль за процесом формування витрат діяльності будівельного підприємства, особливо з точки зору формування собівартості реалізації будівельно-монтажних робіт і забезпечити коректне віднесення цього показника до фінансової звітності Товариства.

Вважаємо, що впровадження наведених рекомендацій дозволить Товариству поліпшити систему обліку і контролю у будівництві, забезпечити правильне складання звітності і запобігти можливим штрафним санкціям з боку контролюючих органів під час подальших перевірок.

АНОТАЦІЯ

Туник Ю.В. Особливості обліку, аналізу і аудиту в будівництві на прикладі ТОВ «Чорноморськ Буд Груп»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» за освітньою програмою «Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності» (назва освітньої програми)

Одеський національний економічний університет. Одеса, 2024.

У роботі розглядаються теоретичні і практичні аспекти обліку, аналізу і аудиту в будівництві на прикладі будівельного підприємства ТОВ «Чорноморськ Буд Гру».

Проаналізовано діючий стан обліку стану і руху товарів на оптовому торговельному підприємстві, проведено аналіз структури майна і рентабельності (збитковості) ТОВ «Чорноморськ Буд Груп», досліджено особливості визнання доходів, витрат і фінансових результатів за будівельними контрактами.

Запропоновано налагодити постійний контроль за процесом формування витрат діяльності будівельного підприємства, у тому числі формування собівартості реалізації будівельно-монтажних робіт у ТОВ «Чорноморськ Буд Груп».

Ключові слова: будівництво, будівельні контракти, облік, аналіз, контроль.

ANNOTATION

Tunyk Y.V. Features of accounting, analysis and audit in construction on the example of LLC ‘Chernomorsk Bud Group’

Qualification work for the master's degree in speciality 071 ‘Accounting and Taxation’ under the educational programme ‘Accounting, Audit and Taxation of Entrepreneurial Activity’

(title of the educational program)

Odessa National Economics University. Odessa, 2024.

The article considers theoretical and practical aspects of accounting, analysis and audit in construction on the example of the construction enterprise LLC ‘Chornomorsk Bud Group’.

The current state of accounting for the status and movement of goods at a wholesale trade enterprise is analysed, the structure of property and profitability (unprofitability) of LLC ‘Chernomorsk Bud Group’ is analysed, the peculiarities of recognising income, expenses and financial results under construction contracts are studied.

It is proposed to establish a permanent control over the process of formation of expenses of the construction enterprise, including the formation of the cost of construction and installation works in LLC ‘Chernomorsk Bud Group’.

Keywords: construction, construction contracts, accounting, analysis, control